

SOLSKENS- paddling i Smörnäs

Testeboån är en av de många åar som vindlar sig genom vårt avlånga land. Från Ockelbo till Högbo sträcker sig en paddelled med lagom utmanande forsar längs vägen.

En helg i Gästriklands vildmark erbjuder allt från spaning efter prinsessor och hägrar till paddling genom smala kanaler och besök på en äkta lägergård i Smörnäs.

TEXT: Gunnika Isaksson-Lutteman FOTO: Tomas Almbo

Aventyrshunden Diesel trär frivilligt in huvudet i flytvästen och tittar förväntansfullt på mig. Han tar sedan ett spänstigt skutt upp på kajakens fördäck, medan jag krånglar mig ner i sittbrunnen.

– Man blir ju inte direkt vigare med åren, stånkar Tomas och krånglar med kapellet en stund.

Vi skjuter ut våra gula kajaker från stranden i Ockelbo och slänger en sista flukt över de numera kungliga omgivningarna i ett svagt hopp om att få syn på en prinsessa. Första helgen i augusti är väl en lämplig tid för kronprinsessparet att hälsa på i prinsens föräldrahem? Men Victoria, Daniel och lilla Estelle kanske håller sig inomhus eftersom regnmolnen hänger tungt i luften, jo, så måste det vara. Vi inser att vi kommer få lämna Ockelbo utan minsta antydning till kungliga inslag.

Skillnaden i hastighet blir påtaglig när tåget rusar förbi över våra huvuden medan vi stillsamt glider under bron.

Testeboån vindlar sig i snälla krume-

lurer och bland åkantens träd skymtar några sommarstugor. Vassen tättnar och allt ser likadant ut. Hägrarna står på rad i vassen och studerar oss misstänksamt.

Diesel har parkerat sin lurviga ända över kartan. Det finns inte en **chans följa med** var vi är. Paddlandet vaggar oss till ett tillstånd då vi inte heller bryr oss.

– Det kan väl inte vara så svårt att följa en å, kläcker jag ur mig och gungas tillbaka in i det meditativa välbefinnandet.

Men vi hamnar i åtskilliga återvändsgränder. Tre gånger praktiserar jag u-sväng med fem meters kajak i fyra meter bred å.

– Vi får ju i alla fall se mer av Testeboån än om vi paddlat efter kartan, säger Tomas sammanbitet när han bökar runt med kajaken inne i en särskilt tät vassrugg.

Då och då går vi på grund. Det svarta vattnet gömmer spetsiga stenar som ger kajakerna omilda behandlingar på underredet. Det gäller att hålla tungan rätt i mun för både paddlare och balanserande hundar på fördäck.

XXXXX
XXXXX
XXXXXXXXX
XXXXXX
XXXXX

»Ett citat ...«

Faktaruta

Paddelleden från Ockelbo till Högbo bruk är 35 km. Forsarna längs sträckan är hyfsat enkla, men beroende på vattenståndet kan svårighetsgraden variera.

Detaljerad information på www.paddla-gastrikland.se på kartblad 4a och 4b.

På hemsidan finns över 200 tips om trevliga platser att paddla till vid hav, sjöar, älvar och åar i Gästriklands vildmark.

Smörnäs lägergård drivs av Friluftsrådet och ligger två mil nordväst om Gävle. Uthyrning av kajaker, kanadensare och ekor. Sommarkafé, logi och försäljning av fiskekort.

Öppet från slutet på april till och med september. Ta dig hit med bil eller cykla på skogsvägarna från Sätra eller Valbo.

En oroväckande tanke mal i mitt bakhuvud. Jag har läst på om Testeboås forsar innan den här färden, och den första rekommenderades inte att paddla om man var ovan. Ingen i vårt ekipage är van vid forsar, så vi har redan bestämt att vi ska dra kajakerna på vagn förbi den svårigheten. Problemet är bara att vi inte vet var vi är och min oroande tanke har nu växt till åtta meters fritt vattenfall. Jag håller andan varje gång en krök rundas.

Plötsligt hör jag forsen. Snabbt som blixten har vi landstigit på den tvärbranta stenstranden där en skylt välkomnar oss till Konstdalströmmen. En enorm lättnad infinner sig då vi äntligen vet var vi befinner oss.

Lättnad byts snart mot frustration, en trehundra meter kort kanotstig med stubbar och rötter gör sitt bästa för att sänka vårt humör.

Svårandes tar vi oss ut på andra sidan forsen och hämtar andan mot broräcket.

Vi fänstirrar på Konstdalströmmen några långa sekunder innan vi brister ut i skratt. Själva orsaken till att vi just har fått utstå blod, svett och en del tårar är knappt skönjbar.

- Forsen porlar ju knappt, utbrister Tomas uppgivet.

Där och då bestämmer vi oss för att följande forsar ska paddlas, det får bära eller brista.

Kolforsen dyker upp så pass snart att vi inte hinner ångra oss. På järnvägsbron, som bildar ett rostigt tak över forsen, är det målat med stora röda bokstäver "Kanot". En pil pekar var vi ska sikta för att hamna rätt i det strömmande vattnet. Jag ber Diesel maka sig närmare mig så jag har bättre kontroll. Tomas paddlar in

Bildtext

först, hans glada tjoanden ekar över nejden.

Adrenalinet skjuter i höjden när hastigheten ökar. Jag vevar med paddeln, men det är inte jag som styr. Det rusiga vattnet bestämmer min färd. Jag hinner precis tänka att det här var kul innan båda kajakerna tvärstannar och fastnar på några stenar.

- Vad snopet, är allt jag får ur mig där jag sitter villrådig.

Vi försöker trycka oss fram med paddlarna, men vi kommer ingenstans.

Jag sticker ner fötterna i det ljumna vattnet, kliver ur och börjar putta på kajakerna. Tomas följer mitt exempel medan Diesel sätter sig tillrätta i sittbrunnen och bevakar spektaklet.

- Är detta grundläggande forspaddling, ironiserar Tomas och drar sin farkost cen-

timeter för centimeter genom forsen.

Vi tar oss vidare ut på Långsjön och paddlar i lätt motvind och duggregn. Forsen Hängeln bjuder på samma dramatik som föregående fors där vi halkar runt på såphala stenar och agerar dragdjur.

En vacker och krumbuktande åsträckning leder oss till Mellansjön. Regnet öser ner och kartan lusläses för att hitta en vassfri tältplats. Strax innan Grytströmmen baxar vi upp kajakerna på en brant udde och slår läger för natten.

Regnet droppar tungt mot tältduken när jag borrar ner mig i min varma sovsäck och drömmer om solen som förhoppningsvis ska möta oss i Smörnäs imorgon.

Morgonen har faktiskt bjudit på solsken och Grytströmmens uppkäftiga stenar var ingen match för vårt intrim-

Upptäcksfärder kring Smörnäs

Norra och södra Boön samt Röpekan och Harholmen lämpar sig att tälta på.

Kvällstur till den gamla bruksorten Oslättfors eller dagstur till Lundbosjöns södra ände och Orrmurtjärnen där sjunktimmer utgör en spännande miljö. Paddla vidare i kanalen till Skälbackasjön och rasta på den vackra åsen.

Trollrikekanalen är intressant, men bara farbar vid högt vattenflöde.

I området kring Smörnäs finns en serie med geocacher gömt, perfekt för en skattletartur med kanot.

Karta Terrängkartan 650 Sandviken

»Ett citat«

made forsdragarteam. Belöningen är den finaste sträckan på hela turen hittills. Vattendraget vindlar hit och dit, men ytan är alldeles stilla och tystnaden total. Inte ens fåglarna vill störa tystnaden. Vi vågar knappt ta ett paddeltag för det vore som att häda att klyva vattenytan i onödan.

Vi skulle lika gärna kunna vara i Amazonas och i min fantasi blir stockarna i vattnet till luriga krokodiler. Vattnet för oss framåt i sakta mak där näckrosorna snällt viker undan.

Från ingenstans dyker lägergården i Smörnäs upp. En pappa och hans son står och metar på bryggan. Solen steker och en paus är mer än välkommen.

I den gamla bondgården har Friluftsförbundet i Gävle bedrivit verksamhet i mer än 20 år och deras målsättning är att så många som möjligt ska få en chans att hitta ut i naturen. I Smörnäs kan du hyra kanoter, övernatta i röda stugor och hälsa på hönsen.

Vi väljer att fika och köper glass i caféet som är inhyst i logen. Vi småpratar en stund med veckans sommarvärdinna, Anna-Lena St. John, som skiner som en sol. Hon berättar ivrigt att det anordnas vildmarksläger och att Smörnäs är populärt bland Gävles skolklasser.

Ari Sorsa kommer förbi och flyter in i vårt samtal. Han är ordförande för Friluftsförbundet i Gävle och avslöjar att kanotutrusningen ska uppgraderas och att uteserveringen kommer få tak. Det finns även planer på att bygga en vedeldad bastu i framtiden.

- Det är många Gävlebor som kommer hit bara för att fika, även om våra populäraste aktiviteter är paddling och fiske, förklarar Ari.

- Paddla gärna förbi Oslättfors innan ni far vidare, fyller Anna-Lena i och vinkar adjö när vi går tillbaka mot vattnet.

»Ett citat«

Nere vid bryggan övar några ungdomar på eskimåsväng. En barnfamilj har precis hyrt kanadensare och beger sig under uppspelta former ut på Lundbosjön. Vi följer efter men viker snart av för att besöka den gamla bruksorten med anor från 1600-talet vi fått tips om.

Oslättfors vitrappade kyrka möter oss och verkar nästan ligga i vattnet. Badplatsen intill kyrkan blir en bra kajakparkering. En bensträckare i det charmiga samhället känns obligatorisk. Bruket lades ner i slutet på 1800-talet och numera har några av de ståtliga bruksbyggnaderna blivit privatbostäder. Den pittoreska bruksgatan med arbetarbostäder, smedja och kolhus är välbevarad.

Men vi var ju egentligen på väg till ett annat bruk. Vi vänder Oslättfors idyll ryggen och tar sikte mot Trollrikekanalen. Det är den som ska ta oss vidare till sjön Öjaren och Högbo bruk, vår slutdestination.

Efter några felaktiga trevanden i

vasskanten i västra Lundbosjön hittar vi ingången. Kanalen är delvis handgrävd och användes som flottningsled förr. Nu ger den gyttjiga inramningen inget större hopp om lyckad passage, men vi gör ett försök.

Omgivningen påminner om en riktig trollskog, men kanalen är döpt efter det kolartorp som låg i närheten.

Paddeln suger snart fast och vi tvingas anta nederlaget. Reträkten är lerig och ett hastigt beslut tas om att skipa den nästan kilometerlånga landtransporten som är alternativet.

Det blir en tältnatt på Norra Boön istället, men vad gör det när solens strålar smeker fjärden vid Smörnäs.

- Undrar om solen alltid skiner i Smörnäs, funderar jag högt medan jag tänder kvällens lägereld. ✖